

Iz pedagoške teorije i prakse

UDK: 377: 005.336.2

Stručni članak

Ornela Malogorski i Dario Malogorski

Pedagoške kompetencije i strukovno obrazovanje

Sažetak

Strukovni nastavnici kao nositelji odgojno-obrazovnih promjena u strukovnom obrazovanju, a time i u razvoju društva imaju ključnu ulogu u ostvarenju ishoda učenja postavljenih suvremenim strukovnim kurikulumom. U tom kontekstu rad ukazuje na pedagoške kompetencije, nužnost kritičkog analiziranja pedagoških pristupa i metoda, izazova u vlastitoj pedagoškoj praksi, motiviranja učenika te potrebu osmišljavanja metoda poučavanja, planiranja i vrednovanja u vlastitoj pedagoškoj praksi te unaprjeđivanje vlastite pedagoške prakse. Naglašava nužnost refleksije kao neizostavne za unaprjeđenje rada.

Ključne riječi: kompetencije, motivacija, strukovno obrazovanje, poučavanje, planiranje, izazovi

Uvod

Današnje društvo nalazi se u fazi dubokih promjena. Traganje za vlastitim identitetom i za novim koncepcijama obilježava svijet u kojemu živimo. Otvaraju se mnoga pitanja o budućnosti i onome što nam ona donosi. Suvremene generacije rađaju se u složenom, tehnološki visokorazvijenom svijetu. Glavni resurs 21. stoljeća je znanje. Današnja djeca upijaju različite utjecaje toga visokorazvijenog svijeta, od modela socijalnih odnosa preko učenja o svojstvima, svrsi i namjeni predmeta i njihova međuodnosa do postupnog prihvaćanja i izgrađivanja kulture u kojoj odrastaju. Samim time, odgoj i obrazovanje, načini i modeli učenja i poučavanja na putu su redefiniranja i reorganizacije. Promjene koje nas okružuju univerzalna su kategorija i ne mogu se izbjeći. Mogu biti uspješne ili neuspješne. Uspješne promjene zahtijevaju nova znanja, vještine i ponašanja. Tijekom uvođenja promjena javljaju se otpori promjenama iz raznih razloga i različitih intenziteta. Pred učenicima i nastavnicima brojni su izazovi.

Izazovi u vlastitoj pedagoškoj praksi

Često čujemo da je ovo novo vrijeme znanja, „društvo znanja“, „društvo koje uči“ te u tom kontekstu treba gledati i ulogu nastavnika. Događanja u društvu snažno utječu i na svijet naše djece i mladih, naših učenika, na njihove želje, probleme i vrijednosti. Nastavnici se susreću s mnogim izazovima u školskom okruženju, a oni su samo simptomi promjena koje su okupirale suvremeno društvo.

Mladi ljudi s kojima se svakodnevno susrećemo moraju naučiti živjeti u svijetu brzih promjena i kvalitetno mu pridonositi, uvažavati mnoštvo različitih kultura, svjetonazora, ideja, kako bi znali živjeti sa svim tim različitostima. Nastavnici trebaju znati odgovoriti svim izazovima suvremenog svijeta i generacijama pred nama te biti potpora učeniku u skladu s njegovim razvojnim potrebama da bi se mogli nositi sa svim što ih okružuje, pomoći im da postanu samopouzdana kreatori vlastite budućnosti. U svakodnevnim susretima s učenicima pomažu im pronaći smisao u brojnim informacijama kojima su izloženi, doprinose cjelokupnom razvoju osobnosti djeteta i mladog čovjeka imajući u vidu prošlost, sadašnjost i budućnost jer se bez te vertikale zapravo ne bi moglo dalje razvijati, i osoba kao pojedinac ne bi mogla razviti svoj identitet. Zadaće su nastavnika raditi na stvaranju optimalnih uvjeta za cjeloviti razvoj osobnosti djece odnosno mladih, pomoć u rješavanju razvojnih problema, stvaranje poticajne odgojne sredine za uspješno učenje u školskim i izvanškolskim uvjetima, profesionalni rad i razvoj karijere, obrazovanje roditelja za odgovorno roditeljstvo, unapređenje kvalitete programskih, organizacijskih i materijalno-tehničkih uvjeta rada i unapređenje školskog i odgojno-obrazovnog sustava (Jurić i sur.,2007).

Strukovno obrazovanje i osposobljavanje ključno je za razvoj gospodarstava. Upravo zato, jedna od osnovnih značajki strukovnog obrazovanja i osposobljavanja jest razvoj strukovnih i drugih relevantnih vještina i kompetencija potrebnih za prijelaz iz obrazovnog sustava na tržište rada, odnosno omogućavanje stjecanja

kvalifikacija potrebnih za nastavak obrazovanja (EK, 2012), što čini veliki izazov u radu svakog nastavnika. Strukovni nastavnici kao nositelji promjena u području odgoja i obrazovanja ključni su, te su poduzetničke kompetencije, vještine prepoznavanja prilika i snalažljivost, suočavanje sa složenošću promjena i stalno učenje u središtu izazova.

U kontekstu unapređenja pedagoških kompetencija za strukovno obrazovanje i osposobljavanje moramo imati na umu da je u cilju osposobljavanja učenika za život i cjeloživotno učenje potrebno u njima probuditi želju i motivaciju za stjecanjem znanja.

Način motiviranja učenika

„Najvažniji motiv za rad u školi i u životu, jest zadovoljstvo u radu, zadovoljstvo u njegovom rezultatu i znanju o vrijednosti koju taj rezultat ima za zajednicu... Poznavao sam djecu koja su više voljela školu nego praznike.“ Albert Einstein

Svi bismo voljeli imati motivirane učenike u razredu. Sadržaji koje uče nisu uvijek zanimljivi, pa im je ponekad dosadno. Nastavnici se svaki dan suočavaju s nemotiviranim učenicima, i to je definitivno velik izazov u radu.

Brojna istraživanja među nastavnicima ukazuju da su nastavnici najviše zabrinuti za disciplinu i motivaciju učenika za učenje. To ne treba čuditi jer je motivacija presudna za učenje. Povezana je sa školskim uspjehom, ali i s pozitivnim stavovima prema školi, boljom disciplinom i većim zadovoljstvom, kako učenika, tako i učitelja (prema Vizek Vidović i sur., 2003).

Riječ motivacija dolazi od latinskog glagola *move* što znači kretati se. To znači da je motivacija pokretačka snaga unutar pojedinca, koja potiče učenike da se angažiraju u određenoj aktivnosti, ali i određuje koliko će naučiti. Motivacija utječe na novo učenje, ali i na učinak u prethodno naučenim vještinama, strategijama i ponašanjima.

Slabija motivacija za postizanje viših ciljeva učenja (kreativnost, poduzetnost i stvaralaštvo) češća je kod učenika koji ne osjećaju da su voljeni i prihvaćeni od drugih i koji nemaju samopouzdanja i samopouzdanja.

Učenici su intrinzično motivirani kada im je ono što uče zanimljivo, pa se javlja znatiželja, osjećaj da mogu sami nešto učiniti, da postižu uspjeh. Svi bi voljeli imati takve učenike jer je njih lakše poučavati. No, u razredima su često i učenici koje motivira vanjska (ekstrinzična) motivacija kao što su očekivana ocjena, pohvala, nagrada i sl.

Pitanje motivacije učenika definitivno je velik izazov, ali i dužnost svakog nastavnika.

Nastavnici na svakom satu trebaju održavati pozornost, povećati važnost predmeta te graditi pouzdanje u sposobnosti i poticati zadovoljstvo učenika.

Važno je raditi na povećanju intrinzične motivacije i to uspostavljanjem pozitivnog odnosa nastavnika i učenika te stvaranja pozitivnog ozračja za rad.

Od presudne je važnosti da i sam nastavnik uživa u tome što radi, da pokazuje da mu je stalo do učenika te da ih prestano potiče. Neophodno je povezivati nastavne sadržaje sa

stvarnim životom da bi mogli u svemu pronaći povezanost i smisao.

Sadržaje je potrebno prilagoditi učeničkim interesima, odnosno u propisane sadržaje uključiti zanimljivosti i aktualnosti o čemu i učenici trebaju odlučivati. Učenici će biti motiviraniji ako sami sebi postavljaju cilj za učenje, te će se više truditi da ga ostvare. Uloga nastavnika važna je u pomaganju da učenik nauči postavljati realne ciljeve. Važno je pohvaliti trud i zalaganje. Doživljaj uspjeha potiče razvoj pozitivne slike o sebi, samopoštovanje i motivaciju. Ne smijemo zaboraviti na važnost mentalnog zdravlja te na najmanju mjeru smanjiti napetost i izvore stresa, odnosno poučiti učenike kako se nositi sa stresom ako do njega dođe. Pitanja i problemi koje postavljamo pred učenike moraju poticati radoznalost i želju za učenjem.

Naravno, u motivaciji važnu ulogu imaju i roditelji, ali i cjelokupno društvo.

Učenike se može motivirati raznim motivacijskim tehnikama, aktivnim oblicima i metodama rada koristeći različite didaktičke modele te strategije učenja i poučavanja.

Pristupi i metode poučavanja

Metode u tradicionalnoj nastavi uglavnom su usmjerene na nastavnike koji su prenositelji znanja, a učenici pasivni primatelji tih znanja. Suvremene nastavne metode više su usmjerene na učenika i njegovo aktivno sudjelovanje u nastavnom procesu (Matijević i Radovanović, 2011). Glavni cilj suvremene nastave je poticati

stvaralaštvo, tj. kreaciju. Važno je istaknuti ulogu nastavnika i ulogu učenika u suvremenom nastavnom procesu koji podrazumijeva aktivnost i međusobnu suradnju, čiji je zajednički cilj postizanje željenih ishoda (kompetencija).

Nastava mora biti sistematična, planirana i organizirana, nikako slučajna. Također, nastava treba biti utemeljena na suvremenim znanstvenim spoznajama. Korištenje digitalnih tehnologija unijelo je velike promjene u sustav obrazovanja. Načini korištenja podataka i traženja povratne informacije od nastavnika također se mijenjaju. Upravo zbog toga nastavnici preuzimaju zadatak motivirati učenike na cjeloživotno učenje i istraživanje. Oni postaju mentori i savjetnici koji i sami stalno moraju učiti i usavršavati se, moraju imati adekvatnu bazu znanja o učenju i poučavanju, kao i širok repertoar korisnih strategija za postizanje ishoda učenja, pri tome obraćajući pažnju na mjerljive ishode učenja.

U kontekstu suvremenih obrazovnih nastavnih strategija često se govori o aktivnom i iskustvenom učenju, ali i procesu cjeloživotnog učenja.

Postoje razne aktivne metode koje nastavnik može koristiti u suvremenoj nastavi: metode kreativnog pisanja (umne mape, tekst...), projektno učenje, problemska nastava, istraživačka nastava, mozganje (engl. brainstorming), kvizovi, natjecanja, izložbe, debate, igre uloga, razne umjetničke metode (dramatizacije, crtanje i sl.), izrada brošura ili videa, intervjui, gosti u razredu, radni listovi, praktični rad, korištenje različitih digitalnih alata.

Zanimljiva je metoda aktivnog učenja pod nazivom PAR model koju karakteriziraju tri faze – **p**rezentiraj, **a**pliciraj i **r**evidiraj, u kojoj učenici suradničkim učenjem konstruiraju vlastite koncepte i ispravljaju greške u fazi obrade novih nastavnih sadržaja.

Metode poučavanja trebaju biti usklađene s kognitivnim mogućnostima učenika.

Korisno je samousmjereno učenje (engl. Self-Directed Learning - SDL) koje je potpuno drukčiji način učenja od onoga što se obično smatra uobičajenim u učionici kada nastavnik stoji ispred učenika i objašnjava, a od učenika se očekuje da slušaju i zapisuju. Samousmjereno učenje podrazumijeva da učenici poduzimaju inicijativu sa ili bez pomoći drugih u dijagnosticiranju svojih potreba učenja, sami formuliraju ciljeve učenja, identificiraju izvore za učenje, odabiru i primjenjuju strategije učenja te su osposobljeni za evaluaciju ishoda učenja (Knowles, 1975).

U projektnoj i suradničkoj nastavi cjelokupni odgojno-obrazovni proces usmjeren je na projekt. Označava je interdisciplinarnost, suradničko učenje, komunikacijske vještine, kritičke i organizacijske sposobnosti učenika te metode znanstveno-istraživačkog rada.

U ovom načinu rada poželjna je uporaba digitalnih alata. Važno je razvijati kritičko mišljenje te vrednovanje kao učenje i vrednovanje za učenje što omogućava samoregulaciju učenja, analiziranje ostvarenih ciljeva i zadataka te ukazivanje na mogućnosti unaprjeđenja, kao i vršnjačko vrednovanje.

Problemsko učenje jedna je od najučinkovitijih nastavnih strategija. Ono omogućava sa-

mostalan, stvaralački, istraživački i produktivan rad učenika. U procesu problemskog učenja učenik ulaže određeni misaoni napor, aktivira se njegovo mišljenje i potiče ga da izabere svoj put rješenja problema. Upravo je motiviranje na rješavanje problema smisao problemske situacije. Značajno mjesto zauzima kvaliteta nastavnog ozračja i okruženja te stjecanje različitih generičkih kompetencija umjesto memoriranja i reproduciranja kurikulum propisanih nastavnih sadržaja.

Problemsko učenje sugerira da će učenje biti učinkovitije ako se učenici suočavaju sa stvarnim, praktičnim problemom koji je potrebno riješiti te ako osposobljava učenike za istraživački rad, povezivanje teorije i prakse te primjenu znanja i vještina za razvoj održivog rješenja određenog problema.

Kada u nastavnom procesu učenicima nudimo gotova znanja i kada udžbenik postane jedini izvor znanja, misaona aktivnost naših učenika neće biti pokrenuta i angažirana u punom kapacitetu. U odgojno-obrazovnom procesu nužno je težiti smanjenju predavačkih strategija i iznošenju podataka i činjenica te početi razvijati strategije vođenja, usmjeravanja, poticanja i motiviranja. Primjena problemskog učenja označava učenika kao glavnog, aktivnog sudionika nastavnog procesa u kojem samostalno i timski istražuje, praktično uči, inovativan je, koristiti različite izvore znanja, povezuje nova iskustva s prethodnim znanjima te rješava probleme. Uloga nastavnika u problemskoj nastavi i problemskom učenju usmjerena je na njegovu ulogu kao supervizora, facilitatora i pomagača.

Veliki broj istraživanja potvrdio je tezu prema kojoj se verbalna i reproduktivna nastava nalaze na najnižem nivou efikasnosti kao i da je motivacija za učenje veća kada je nastavni sadržaj primjenjiv u stvarnim životnim situacijama. Nažalost, iako smo svi svjesni brzih promjena u našem društvu, ogromnog napretka znanosti i tehnologije te sve zahtjevnijeg modernog tržišta rada, nastava u našim školama u velikoj je mjeri i dalje tradicionalna. Zato i ne čudi da među poslodavcima vlada nezadovoljstvo u pogledu kompetencija koje (ne) posjeduju mladi zaposlenici. To je i razlog zbog kojeg pri zapošljavanju poslodavci traže radno iskustvo.

Kompetencije koje možemo razviti uz primjenu problemskog učenja sigurno će predstavljati važnu konkurentsku prednost budućih generacija na tržištu rada. Sasvim je jasno da će, ako učenike osposobljavamo i usavršavamo u pogledu vještina, mentalnih navika i kompetencija, po završetku školovanja i njihovo samopouzdanje kao i unutarnja motivacija biti mnogo veći i to s razlogom, što je izuzetno važno naglasiti posebno u kontekstu strukovnih škola.

Planiranje obrazovnog procesa

S obzirom na to da je nastava složen, kompliciran i dinamički proces, zahtijeva stalno pripremanje i planiranje. Budući da je nastavni proces sastavljen od različitih sastavnica, metodičko oblikovanje nastavnog procesa nastoji pronaći i utvrditi njihov najučinkovitiji redoslijed.

Nastavnici trebaju usvojiti kompetencije koje će im omogućiti autonomiju u planiranju i izvršavanju obrazovnog procesa te kompeten-

cije i znanja kako bi prepoznali daljnje potrebe učenika koje će ih očekivati nakon završetka toga procesa.

Nezaobilazan korak prije samog planiranja je vrijeme promišljanja o samoj temi i pronalženje nečega što će i nama samima u toj temi predstavljati izazov. U potrazi za vlastitom motivacijom istražujemo različite izvore, pronalazimo zanimljive informacije (npr. znanstveni podaci, fotografije, filmovi, stručna literatura itd.) pomoću kojih ćemo svoj entuzijazam prenijeti i na učenike.

Planiranje obrazovnog procesa je poput planiranja u svakodnevnom životu. Svaki važan događaj učiniti zahtijeva dobro planiranje. Ono nam pomaže da postignemo željeni cilj, izbjegnemo greške većih razmjera, uštedimo vrijeme i, na kraju, osjetimo zadovoljstvo urađenim.

Planiranje je kreativan proces koji nastavniku daje mogućnost da na sistematičan način promišlja o željenim ciljevima i ishodima za učenike te o načinima na koje će ih ostvariti i pratiti prije nego što uđe u učionicu. Planiranjem treba podržati razvoj i poučavanje svih učenika i nadograđivati se na ljudsku prirodnu znatiželju i interese, prethodna znanja, iskustva i vještine. Planovi uvažavaju različite stilove učenja i sposobnosti svakog pojedinca i mijenjaju se po potrebi.

Proces planiranja korelira s obrazovnom filozofijom nastavnika i pedagoškim uvjerenjima o tome što je svrha obrazovanja, na koji način djeca uče, kako se znanja i vještine provjeravaju i dr.

Plan obrazovnog procesa je nastavnikova „karta“ koja ga vodi kroz proces učenja i poučavanja.

Koraci u planiranju uključuju:

1. Određivanje ciljeva/ishoda učenja i poučavanja

Važno je da nastavnik odgovori na sljedeća pitanja koja će mu pomoći odrediti svoje ciljeve i ishode za učenje i poučavanje: Koja je krajnja svrha poučavanja tih sadržaja? Koja znanja, vještine i vrijednosti bi učenici trebali shvatiti? Što bi trebali razumjeti i što bi trebali trajno zapamtiti na ovom satu?

Učenička postignuća ili odgojno-obrazovni ishodi predstavljaju jasno iskazane kompetencije, tj. očekivana znanja, vještine i sposobnosti te vrijednosti i stavove koje učenici trebaju steći i moći pokazati po uspješnom završetku određene nastavne teme ili odgojno-obrazovnog ciklusa. Ishodi trebaju jasno iskazivati što učenici trebaju znati i biti u stanju učiniti, ali i način na koji će stečeno znanje, vještine i stavove trebati staviti u funkciju i prezentirati.

Ishodi učenicima omogućuju jasnu i konkretnu sliku što se od njih očekuje na kraju pojedine teme, jasan okvir koji usmjerava njihovo učenje, jasno artikuliranu osnovu za samoprocjenu i provjeru njihovih postignuća. Nastavnicima daju jasnu i preciznu osnovu za određivanje sadržaja koje će poučavati, nastavnih strategija i metoda koje će primjenjivati, određivanje aktivnosti koje učenici trebaju izvesti, definiranje zadataka za vrednovanje učeničkog uspjeha i napredovanja, vrednovanje ostvare-

nosti kurikuluma koji primjenjuju. Roditeljima pružaju informaciju o tome koju će vrstu i dubinu znanja, vještina i vrijednosti djeca moći steći u školi.

Ne treba pretjerivati s ishodima. Dovoljno se odlučiti za dva ili tri ključna koncepta, ideje ili vještine koje nastavnik želi da učenici nauče ili usvoje. Nastavnici se često nađu u situaciji da moraju prilagođavati svoj plan tijekom izvođenja nastave. Popis prioriternih ciljeva / ishoda učenja pomoći će im da donesu odluke na licu mjesta i prilagode svoj plan trenutnim potrebama. Realno planiranje vremena će odražavati fleksibilnost i spremnost da se prilagode specifičnom razrednom okruženju.

2. Izbor metoda i aktivnosti poučavanja i učenja koji vode ostvarenju ishoda

Prilikom planiranja treba imati na umu da je struktura razrednog odjela heterogena (npr. različita iskustva, predznanja). Zato je dobro započeti s pitanjima ili aktivnostima koje pomažu procijeniti prethodna znanja, interese, ali i povezati nove sadržaje s poznatim životnim situacijama (prisjećanja). Kreativni uvod u temu motivira učenike i potiče ih na razmišljanje. Preporučljivo je koristiti različite pristupe (npr. tehnika anegdote iz svog ili iz života neke poznate osobe, kratki videoclip, fotografija, priča i sl.).

Važna pitanja: Kako provjeriti što učenici već znaju o planiranoj temi, koje vještine imaju? Kako saznati šta ih zanima, a vezano je za ovu temu? Kako ih motivirati za ovu temu i povezati je s nečim iz života što oni već poznaju? Koje metode ili tehnike se mogu koristiti?

Važno je osmisliti različite načine za prezentaciju novih sadržaja (realna životna iskustva i sl.). Predavanje nastavnika ne trebaju trajati dugo, dobro ih je podijeliti u više etapa kako bi bilo vremena za vježbu ili demonstraciju te za provjeru jesu li svi učenici razumjeli. Preporučljivo je planirati aktivnosti koje razvijaju kritičko mišljenje, dublje promišljanje o sadržajima koje uče, sposobnosti analize i sinteze, kreiranje i davanje vlastitih ideja i mišljenja, rješavanje problemskih situacija, korištenje različitih izvora i sadržaja, korištenju IKT-a na odgovoran način i sl., a izbjegavati prepisivanje tekstova, učenje napamet, reprodukciju činjenica i druge niže funkcije koje ne vode razvoju kompetencija mladog čovjeka. Ne treba zaboraviti ni razvoj socijalnih vještina (timski rad, suradničko učenje i sl.). Učenicima treba dati priliku da svojim riječima izraze ideje i informacije na način da pokažu kako znaju primijeniti stečena znanja i vještine, pojasne njihovu svrhu, prezentiraju drugima, pa i pouče druge.

Pitanja koja si nastavnik treba postaviti:

Jesu li učenici/ce mogli svojim riječima objasniti što su naučili i zašto je to važno? Mogu li učenici dati primjer kako primijeniti naučeno? Mogu li procijeniti svoj rad i postignuća u odnosu na postavljene kriterije kako bi postavili svoje ciljeve za napredovanje?

3. Praćenje učeničkog razumijevanja tijekom obrazovnog procesa i ocjenjivanje ili vrednovanje

Nakon objašnjavanja teme različitim primjerima nužno je provjeriti učeničko razumijevanje.

Kako će nastavnik znati jesu li ga učenici razumjeli?

Dobro je razmisliti o specifičnim pitanjima koja se mogu postaviti učenicima radi provjere stupnja razumijevanja: Jesu li upoznati s očekivanjima i kriterijima uspješnosti? Razumiju li? Jesu li motivirani postaviti svoje ciljeve za učenje? Također, dobro se zapitati: Koja pitanja mogu postaviti učenicima za provjeru razumijevanja? Kojim aktivnostima mogu procijeniti koliko su napredovali? Koje sve strategije praćenja i vrednovanja mogu koristiti kako bi učenici dobili kvalitetnu povratnu informaciju? Koja aktivnost će omogućiti učenicima da svatko za sebe provjeri je li postigao neke od planiranih ciljeva? Omogućavam li da učenici jedni drugima daju povratne informacije i sugestije?

Kako bi ostvarili željene ishode, nastavnici biraju niz obrazovnih aktivnosti, odnosno metode i strategije za poučavanje i praćenje, koje najbolje odgovaraju uzrastu učenika, postavljenim ciljevima, vremenu koje imamo na raspolaganju, resursima, veličini grupe i sl.

Nakon učenja i poučavanja analiziraju se iskustva učenja i poučavanja te se procjenjuje primjerenost i učinkovitost korištene u praksi. Uvid o učenju i ishodima učenja predstavlja osnovu za daljnje planiranje procesa učenja, poučavanja i vrednovanja te poticaj za identifikiranje potreba nastavnika za profesionalnim razvojem.

Umjesto zaključka - refleksija

Lista provjere uspješnosti u učionici

Za svaku od navedenih obilježja nastave procijenite u kojoj je mjeri zastupljeno u vašoj učionici tako što ćete obilježiti znakom pored tvrdnje.

0 – Nije prisutno. +/-Nedovoljno prisutno. + Dovoljno prisutno.			
	0	+/-	+
Postavljam jasne ciljeve/ishode.			
Pripremam materijale, radne listove za učenike i upoznajem ih s koracima izvođenja.			
Kontinuirano pratim tijek rada i zajedno s učenicima analiziram ostvareno.			
Stavljam naglasak na razumijevanje, a ne samo pamćenje sadržaja.			
Postavljam pitanja koja potiču na razmišljanje.			
Uspješan/uspješna sam u motiviranju učenika.			
Poučavam učenike o tome kako samostalno učiti, rješavati određene zadatke.			
Tražim od učenika da opisuju i objašnjavaju korake koje koriste u radu na nekom zadatku.			
Potičem učenike da prate i provjeravaju svoje zadatke (npr. da uočavaju i ispravljaju greške, provjeravaju rješenje do kojeg su došli).			
Tražim od učenika da procijene vlastiti rad i napredovanje.			
Ohrabrujem učenike da daju svoje mišljenje i kritički osvrt na sadržaje koje uče.			
Povezujem nastavne sadržaje i zadaću s primjerima iz svakodnevnog života te prijašnjim znanjima i iskustvima učenika.			
Zadajem domaće zadatke koji omogućuju primjenu znanja ili vještina na svakodnevne situacije.			
Potičem učenike na samostalno vođenje bilježaka i organiziranje sadržaja koji se uči (npr. izdvajanjem glavnih ideja i pojmova ili izradom jednostavnih prikaza).			
Osiguravam povezivanje sadržaja različitih predmeta.			

Literatura

- Desforges, C. (2001). Uspješno učenje i poučavanje - psihologijski pristupi. Zagreb: Educa.
- Domović, V. i Vizek Vidović, V. (2013). Uvjerenja studentica učiteljskoga fakulteta o ulozi učitelja, učenika i poučavanju. Sociologija i prostor: časopis za istraživanje prostornoga i sociokulturnog razvoja, 51(3), str. 493-508.
- Glazzard, J., Denby, N., Price J. (2016). Kako poučavati – priručnik za odgojitelje, učitelje i nastavnike. Zagreb: Educa
- Jensen, E. (2003). Super nastava Zagreb: Educa
- Jurić, V. (2007): Školsko (formalno), neformalno i informalno obrazovanje. u: Previšić, V, Knowles, M. (1975). Self-Directed Learning: A Guide for Learners and Teachers. Chicago, IL. Follett Publishing Company
- Kyriacou, C. (1995). Temeljna nastavna umijeća: metodički priručnik za uspješno učenje i poučavanje, Zagreb: Educa
- Matijević, M., Radovanović, D. (2011) Nastava usmjerena na učenika - Prinosi razvoju metodika, Zagreb: Školske novine
- Terhart, E. (2001). Metode poučavanja i učenja: uvod u probleme metodičke organizacije poučavanja i učenja. Zagreb: Educa
- Vizek Vidović, V., Vlahović-Štetić, V., Rijavec, M., Miljković, D. (2014). Psihologija obrazovanja. Zagreb: IEP-Vern
- Zarevski, P. (2007). Psihologija učenja i poučavanja, V. izdanje. Zagreb: Naklada Slap

Abstract

Pedagogical Competencies and Vocational Education

Vocational teachers as leaders of educational changes in the vocational education, and, therefore, in the development of society, have a key role in achieving learning outcomes set in the contemporary vocational curriculum. In this context the work points to pedagogical competencies and the need for critical analysis of pedagogical approaches, methods, and challenges in one's own pedagogical practice and motivating students. It also addresses the need for creating teaching, planning and assessment methods in one's own pedagogical practice and stresses the importance of reflection as indispensable in improving one's work.

Keywords: *competencies, motivation, vocational education, teaching, planning, challenges*